

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v právnej veci navrhovateľa: **J.**, IČO: X., proti odporcovi: **JUDr. M.**, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu: P., **o vylúčenie veci z konkurznej podstaty**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. marca 2006 č. k. 54 Cbi 232/2002-73 –Pr v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. júna 2006 č. k. 1 Obo 110/2006-82, rozhodol

t a k t o :

Uznesenie súdu prvého stupňa a uznesenie odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Na odvolanie navrhovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 21. 06. 2006 č. k. 1 Obo 110/2006-82 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol:

So súdenou vecou súvisí konkurzné konanie. Na majetok úpadcu P., bol uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. 06. 2001 č. k. 47-24K 25/01-390 vyhlásený konkurz. Kedy začalo konkurzné konanie (kedy bol súdu doručený návrh na vyhlásenie konkurzu), zo spisov sa nedá zistiť. Odporkyňa vo svojom vyjadrení k žalobe žalobcu (č. l. 13 – 15 spisov), ktoré bolo doručené súdu 04. 11. 2002, v závere uvádza, že pripája aj uznesenie o vyhlásení konkurzu, avšak v spisoch sa nenachádza. Bolo by možné posúdiť rôzne časové súvislosti. Z toho, čo z obsahu spisov sa javí, že v exekučnom konaní exekútora, ale aj Okresného súdu vo Zvolene (Er 3093/00) a Krajského súdu v Banskej Bystrici (13 Co 186/02) dostatočne nebolo zohľadnené dominantné postavenie zákona č. 328/1991 Zb. o konkurznom konaní, voči Exekučnému poriadku a Občianskemu súdnemu poriadku. Ide

o právoplatné a vykonateľné rozhodnutia, ktorými je v tomto konaní odvolací súd viazaný, a preto sa ich bližšie nedotýka. Za jestvujúceho právneho stavu bolo povinnosťou správkyne konkurznej podstaty pojať do súpisu podstaty aj majetok úpadcu tak, ako ho pojala. Nič na tom nemení odlišný právny názor, ani rozhodnutia súdov, keď to hodnotil odlišne.

Nemožno obísť skutočnosť, že správca konkurznej podstaty nie je účastníkom konania v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, ale účastníkom podľa ZKV. Ide o jeho dočasnú účasť a koná v mene úpadcu do skončenia konkurzného konania. Je nad rámec tohto odvolacieho konania uvádzať, aké je jeho postavenie, ale to si možno vyčítať zo ZKV. Ustanovený je súdom a za svoj výkon súdu zodpovedá. Je odmeňovaný podľa ZKV a vykonávacieho nariadenia. Nemožno preto naňho vzťahovať ustanovenia O. s. p. o účastníkovi konania, len v obmedzenej miere. Medzi jeho povinnosti patrí aj popretie konkurzným veriteľom uplatnenej pohľadávky, či odporovať právnym úkonom a pod., ale nemožno ho brať osobne za zodpovedného, keď v incidenčnom spore nebude mať úspech, ale nemožno postupovať tak, že bude zaviazaný ako iný účastník v spore.

Podľa § 66e ods. 1 ZKV: „Na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Ustanovenia iných právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy, upravené aj týmto zákonom, sa na konkurz a vyrovnanie nepoužijú, ak upravujú tieto právne vzťahy odlišne od tohto zákona“.

Ustanovenie § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV stanoví, že z uspokojenia sú vylúčené, okrem iného, trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli účasťou v konkurznom konaní a v konaniach, súvisiacich s konkurzom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Správne preto rozhodol prvostupňový súd ohľadne náhrady trov konania, keď uviedol citované ustanovenie. Nesprávne však citoval ustanovenie § 150 O. s. p. Nemožno používať ustanovenia rôznych zákonov a kombinovať ich, ako sa komu hodia. Ak trovy účastníkov nemožno uspokojiť z majetku úpadcu, je absurdné, aby sa uspokojovali z majetku správcu podstaty.

Zákonné právo a povinnosť vykladať zákony pri rozhodovaní má súd a samotné odvolanie je skôr právnou polemikou ohľadne tohto výkladu. ZKV je špeciálnym zákonom, hmotnoprávnym a súčasne procesným predpisom. Použitie všeobecného procesného predpisu, a to Občianskeho súdneho poriadku, alebo iných právnych predpisov, je prísne obmedzené, ako to bolo vyššie odcitované. Súd nemôže dopĺňať zákony, len aplikovať v takom znení, ako sú.

V tejto veci vznikol aj iný právny problém, daný nejednotným výkladom zákona. Pôvodným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. decembra 2002 č. k. 54 Cb 232/01-40 boli vylúčené veci z konkurznej podstaty podľa žaloby a účastníkom nebola priznaná náhrada trov konania. Po odvolaní navrhovateľa proti rozsudku v časti ohľadne nepriznania náhrady trov konania odvolací – Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. 01. 2004 č. k. 5 Obo 47/03-49 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil a nepriznal účastníkom náhradu odvolacích trov. Po podnete navrhovateľa na generálnu prokuratúru SR, tento dňa 23. 03. 2005 pod VI/2 Pz 175/04-15 podal mimoriadne dovolanie proti časti rozhodnutia ohľadne náhrady trov konania. Dovolací súd (päťčlenný senát) mimoriadnemu dovolaniu vyhovel a rozsudkom z 26. októbra 2005 č. k. 1M Obdo V 1/05-67 uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok prvostupňového súdu v časti ohľadne náhrady trov konania, zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalší postup.

Vystáva otázka, či vôbec v tejto veci bolo možné rozhodnutie súdu napadnúť mimoriadnym dovolaním?!

O povinnosti nahradiť trovy konania súd rozhoduje na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 151 O. s. p.). je to celkom pochopiteľné už aj z toho dôvodu, že rozhodnutie o trovách je závislé od rozhodnutia vo veci samej. Z možnosti podať dovolanie je vylúčené uznesenie, okrem iných o trovách konania (§ 239 ods. 3 O. s. p.). Časť O. s. p., upravujúca konanie o mimoriadnom dovolaní (§ 243e – § 243j) neobsahuje obdobné ustanovenie, ale bolo by proti zmyslu a celkovému poslaniu týchto mimoriadnych opravných prostriedkov, keby sa vykladali tak, že pripúšťajú diskrimináciu účastníkov konania (ktorú diskrimináciu Ústava SR nepripúšťa). Diskriminácia spočíva v tom, že tomu istému účastníkovi sa priznajú v tej istej veci rozdielne práva len na základe toho, že ich uplatní

podľa rôznych ustanovení toho istého zákona. Mimoriadne dovolanie má iné poslanie, ako rozhodovať o trovách konania.

Na podnet navrhovateľa generálny prokurátor podal proti uvedeným uzneseniam mimoriadne dovolanie a navrhol ich zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Na jeho zdôvodnenie uviedol:

Navrhovateľ sa návrhom z 23. septembra 2002 domáha vylúčenia nehnuteľnosti z konkurznej podstaty z dôvodu, že nadobudol k nim vlastníctvo na základe príklepu udeleného súdnym exekútorom a schváleného súdom v exekučnom konaní, vedenom proti úpadcovi pred vyhlásením konkurzu. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len súd prvého stupňa) rozsudkom zo 4. decembra 2002 č. k. 54 Cbi 232/02-40 návrhu v plnom rozsahu vyhovel, pričom však nepriznal náhradu trov konania navrhovateľovi, vyčíslených na sumu 28 370,-- Sk s poukazom na ust. § 25 ods. 2 a § 33 ods. 1 písm. b/ zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV). Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, uznesením z 30. januára 2004 č. k. 5 Obo 47/03-49 rozsudok označeného súdu prvého stupňa v napadnutej časti o trovách konania potvrdil a takisto nepriznal žiadnemu z účastníkov trovy odvolacieho konania, keď sa stotožnil s dôvodmi súdu prvého stupňa.

Proti týmto rozhodnutiam v časti, týkajúcej sa trov konania, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky 23. marca 2005 pod č. k. VI/2 Pz 175/04-12 mimoriadne dovolanie s poukazom na porušenie ustanovení § 2, § 3, § 142 ods. 1 O. s. p. a § 25 ods. 2 a § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, rozsudkom z 26. októbra 2005 č. k. 1M Obdo V 1/2005-67 zrušil obe rozhodnutia o náhrade trov konania, napádané v mimoriadnom dovolaní a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd poukázal na rozdielnosť odôvodnenia v rozhodnutiach procesných súdov, keď súd prvého stupňa s prihliadnutím na dôsledky, vyplývajúce z ustanovení § 25 ods. 2 a § 33 ods. 1 ZKV aplikoval ust. § 150 O. s. p., zatiaľ čo

odvolací súd o nároku na náhradu trov rozhodoval s poukazom iba na označené ustanovenia ZKV.

Dovolací súd v odôvodnení zdôraznil, že konanie o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nie je pokračovaním konkurzného konania, ale ide o samostatné konanie, v ktorom sa na riešenie procesných otázok uplatňujú výlučne ustanovenia O. s. p. Preto bolo povinnosťou procesných súdov rozhodovať o nároku žalobcov na náhradu trov konania podľa ustanovení O. s. p., bez ohľadu na to, kto je účastníkom tohto konania, ako aj bez ohľadu na to, ako pohľadávku, predstavujúcu náhradu trov konania, z hľadiska jej uspokojenia upravujú ustanovenia ZKV. Okolnosť, že takú pohľadávku nemožno uspokojiť v konkurznom konaní, nemá byť prekážkou, aby v konaní o vylúčenie veci z konkurznej podstaty nemohla byť priznaná úspešnému účastníkovi, prípadne, aby sa o náhrade trov nerozhodovalo podľa ustanovení O. s. p.

Dovolací súd v preskúmvanej veci naznačil, že pri rozhodovaní o náhrade trov v konaní o vylúčenie veci z konkurznej podstaty, kde sa aplikujú ustanovenia O. s. p., nemožno vylúčiť rozhodnutie o trovách v zmysle § 150 O. s. p., ako to mienil vo svojom rozhodnutí urobiť súd prvého stupňa, treba však, aby v odôvodnení náležite uviedol, čo považuje za dôvody osobitného zreteľa, lebo to z jeho rozhodnutia jednoznačne nevyplývalo.

Súd prvého stupňa po vrátení veci dovolacím súdom uznesením z 20. marca 2006 č. k. 54 Cbi 232/2002-73-Pr rozhodol, že účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľovi ako úspešnému účastníkovi podľa výsledku sporu vo veci samej vzniklo právo na náhradu trov podľa § 142 O. s. p. Považoval však okolnosť, že správkyňa konkurznej podstaty vzhľadom na spornosť nadobudnutia vylučovaných nehnuteľností navrhovateľom do vlastníctva tieto dôvodne zapísala do súpisu konkurznej podstaty, za dôvod osobitného zreteľa. S prihliadnutím na ust. § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV, ktoré v konkurznom konaní vylučuje uspokojovanie trov účastníkov konaní, súvisiacich s konkurzom, priznaním trov v spore úspešnému navrhovateľovi by bola ukrátená konkurzná podstata v neprospech konkurzných veriteľov a ďalej s prihliadnutím na časovú postupnosť úkonov odporkyne v konkurze pri súpise podstaty súd prvého stupňa vyslovil záver, že nárok na náhradu trov navrhovateľovi nie je možné priznať v zmysle § 150 O. s. p. V podstate tým

iba rozviedol dôvody, ktoré uviedol už v skoršom, dovolacím súdom zrušenom rozhodnutím zo 4. decembra 2002.

Toto uznesenie súdu prvého stupňa, napadnuté odvolaním navrhovateľa, potvrdil odvolací súd uznesením z 21. júna 2006 č. k. 1 Obo 110/2006-82.

V odôvodnení svojho rozhodnutia vyslovil záver, že súd prvého stupňa nemal splnené predpoklady, aby o trovách konania rozhodoval podľa ust. § 150 O. s. p., mal postupovať podľa ZKV, a to v zmysle § 66e ods. 1 ZKV, teda s prihliadnutím na ust. § 33 ods. 1 písm. b/ ZKV, ak je vylúčená možnosť uspokojovať v konkurznom konaní trovy účastníkov, vzniknuté v konaniach, súvisiacich s konkurzom z majetku úpadcu, tým viac je vylúčené uspokojovať ich z majetku správcu konkurznej podstaty. Správca podstaty má iba dočasnú účasť, aby konal v mene úpadcu do skončenia konkurzu, a preto naň ani nemožno vzťahovať ustanovenia O. s. p. o účastníkovi konania, prípadne len v miere obmedzenej, takže ho nemožno osobne brať na zodpovednosť, ak v incidenčnom spore nebude mať úspech. V závere odôvodnenia svojho rozhodnutia polemizoval s postupom dovolacieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní z 23. mája 2005, lebo ak ust. § 239 ods. 3 O. s. p. vylučuje podanie dovolania proti uzneseniu o trovách konania, tak by malo byť neprípustné aj podanie mimoriadneho dovolania proti takémuto rozhodnutiu.

Týmito rozhodnutiami odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutím prvostupňového súdu, ktoré nadobudli právoplatnosť 12. júla 2006, bol podľa môjho názoru porušený zákon.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že navrhuje, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že napadnuté uznesenie považuje za správne a navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie odmietol ako neprípustné (ako to v odôvodnení uviedol odvolací súd), alebo aby ho zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas a že je prípustné, napadnuté uznesenia, ako aj konanie, ktoré

im predchádzalo, preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v celom rozsahu dôvodné.

V danej veci k otázke náhrady trov konania dovolací súd už vyslovil právny názor v rozsudku z 26. 10. 2005 č. k. 1M Obdo V 1/2005-67. Tento právny názor podľa ust. § 243d ods. 1 O. s. p. pre súdy nižšieho stupňa je záväzný.

Súd prvého stupňa účastníkom náhradu trov konania nepriznal podľa ust. § 150 O. s. p. Aplikácia tohto ustanovenia je v danej veci možná, ako to uviedol dovolací súd v uvedenom rozsudku. Avšak dôvody, ktoré považoval súd prvého stupňa podľa tohto ustanovenia za dôvody hodné osobitného zreteľa, nie sú správne a v tomto smere dovolací súd sa stotožňuje s argumentáciou generálneho prokurátora.

p

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že na správcu konkurznej podstaty ustanovenia O. s. p. ako účastníka konania sa vzťahujú len v obmedzenej miere a podľa jeho názoru súd prvého stupňa pochybil, ak vo veci aplikoval ustanovenie § 150 O. s. p. Tento právny názor odvolacieho súdu je v rozpore so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý dovolací súd vyslovil v rozsudku z 26. 10. 2005 (§ 243d ods. 1 O. s. p.). V tejto otázke dovolací súd v celom rozsahu poukazuje na vyslovený právny názor rozsudku z 26. 10. 2005 a v tomto smere nepovažuje za potrebné tejto otázke venovať ďalšiu pozornosť.

Mylný je právny názor odvolacieho súdu aj v tom, že mimoriadne dovolanie nie je prípustné proti výroku o náhrade trov konania. Prípustnosť mimoriadneho dovolania podľa ust. § 243e a nasl. O. s. p. je podstatne širšia, ako prípustnosť dovolania (riadneho). Táto rozdielnosť vyplýva zo samotnej povahy mimoriadneho dovolania a jeho účelu, vymedzeného v ust. § 243e ods. 1 O. s. p. Ak by prípustnosť týchto dvoch samostatných mimoriadnych opravných prostriedkov bola identická (totožná), potom mimoriadne dovolanie by v podstate nemalo ústavné opodstatnenie, pričom Ústavný súd Slovenskej republiky riešiac túto otázku nevyslovil, že by toto oprávnenie generálneho prokurátora bolo protiústavné.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ust. § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 O. s. p. opätovne zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Juraj Seman, v. r.

predseda senátu